

גיליון מס' 12 | תמוז תשפ"ד | יולי 2024

המכללה
האקדמית
לחינוך

כשרות-קיי

מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה

צבר האורכת

“הפצע הוא המקום שבו האור נכנס אלייך” ג'לאדין רומי

השירה של רומי עוסקת לעיתים קרובות בנושאים של ריפוי, פצעים, טראומות ואהבה עצמית, ויש בה חוכמה עמוקה. “רשומון קיי” גיליון מספר 12, יצא לאור עם סיומה של שנת לימודים שאופיינה בתמורות רבות: חווינו ועדיין אנחנו חווים מלחמה בגזרות שונות, יש נופלים ונרצחים במעגל הקרוב של בוגרי המכללה ומרציה, ויש תקווה עזה להשבת החטופים. בשל מצב החירום שנכפה עלינו, התקיימו לימודים מותאמים לתמורות הללו, וההכשרה הקלינית של הסטודנטים הותאמה לצורכי מוסדות החינוך. אתגר השינויים והתמורות יצר התמודדויות לא פשוטות לצד הזדמנויות חדשות. הוא חייב הסתגלות וביצוע התאמות לאור המציאות המשתנה. וכך, סגלי ההכשרה והסטודנטים במכללה שמרו על שגרת למידה, הוראה והכשרה קלינית לאורכה של השנה. עיון ברשמי הסטודנטים, המורים וסגל ההכשרה שכתבו לעלון זה, מעיד כי בבסיסן של תהליכי ההוראה-למידה מותאמי מציאות משתנה, תוך ביסוס תהליכים מקצועיים הקשורים בחיזוק ובבניית החוסן האישי, הקבוצתי והקהילתי מעידים על עשייה חינוכית מרשימה ומגוונת. זאת ועוד, מן הכתבות עולה עמדה “זמישה” (Agility) המעידה על יכולות אישיות של זריזות וגמישות שאפשרו הסתגלות מהירה בזמן אמת לשינויים שהתרחשו, כגון: בתוכנית ההכשרה לגן הוקמו מוקדים סוציו-דרמטיים מגוונים בשיתוף עם הילדים, כמו מסעדה, בסיס צבאי ומרפאה שאפשרו לילדים ביטוי רגשי בעת המשחק. בתוכנית ההכשרה לחינוך המיוחד הוקדמו מרכזוני למידה מתמטיים שיצרו קשר מהותי בין הנלמד בקורס לבין העשייה החינוכית. בתוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי הילדים בתיכון מקיף עומר נרתמו בצורה רצינית ומעמיקה לכתוב סיפורים העוסקים במלחמת חרבות ברזל כאמצעי לעידוד כתיבה יוצרת. בנוסף, תחת כותרות אלה של חוסן וזמישות תוארו סוגיות כגון: תמיכה חינוכית ומתן מענה לקהילות המפונים תוך קידום ההכשרה באומנות. התמורות והגמישות היוו הזדמנות למתן מענים רגשיים-חברתיים-ערכיים מותאמי גיל, שבאו לידי ביטוי בבניית סביבות למידה מגוונות המקדמות אינטראקציות חברתיות.

בכתבה נוספת התוודענו ליישומה של “קהילת אקדמיה כיתה” בפעם הראשונה בחברה הבדואית, הפיילוט הייחודי התקיים בשני בתי ספר בחורה וכלל את המורים המכשירים, הסטודנטים והמובילים האקדמיים פדגוגיים. הקהילה טוותה ברגישות רבה את החינוך המודרני עם מסורות תרבותיות, ויצרה חוויית למידה עשירה ומשמעותית לתלמידים. התוכנית פתחה דלתות להזדמנויות חדשות ללמידה ולשיתוף פעולה וחיזקה את הקשרים בין הקהילה למערכת החינוך.

בניסיון למצוא מעט שפיות ורוגע הסגל האקדמי יצא לסיור במדרשת בן גוריון במטרה להתגבש כקהילה הטרוגנית בעלת זהות משותפת תוך יצירת לכידות והעמקת השיח בינינו בהובלתה של ד”ר אסתי פיירסטין, ראש בית הספר להכשרה. מפגשים אלה הולידו את תמונת השער המרהיבה, וזאת ההזדמנות להודות לצלם המיתולוגי שלנו יורם פרץ.

הכרכת קריאה אהנה,
ד”ר דינה בן יעיש
ראש לימודי הכשרה

צבר הנשא

מגוון של נושאים ותכנים ממלא את הגיליון הנוכחי של “רשומון קיי”, אולם לצערנו הרב, גיליון זה יוצא כאשר מדינת ישראל נמצאת עדיין בתוך מלחמה במספר חזיתות שנפתחו ממספר כיוונים. המלחמה נותנת את אותותיה במובנים רבים המקבלים ביטוי בגיליון הנוכחי.

המכללה אינה שוקטת על שמריה, והיא מגלה הבנה למצב ולסביבה הבאה לידי ביטוי בפעילויות המתוארות כאן על ידי הכותבים השונים.

מי ייתן והשקט והשלווה יחזרו לשכון בארצנו, ומערכות החינוך לא תצטרכנה לעסוק בחינוך ובהוראה בשעת משבר, בטיפול בטרומות ובעוד מגוון נושאים, שהם פועל יוצא של מצב החירום, הזוכים לכיסוי בגיליון הנוכחי.

קריאה אהנה
פרופ' אריה רטנר
נשיא המכללה

המפגש עם תלמידים בתחילת הסמסטר לא היה פשוט. כולם חוו חוויות מורכבות מי יותר ומי פחות, והדבר הורגש מאוד בכיתות ובתוצרים של התלמידים.

ככל שעברו השבועות הילדים נכנסו לשגרה וחזרו להיות גם תלמידים. שיעורי האומנות היו חוויה מיטיבה ומעצימה עבור התלמידים, ואלה היו שעות יפות של חסד, יצירה נחת וקצת ניתוק מהמציאות המורכבת.

הסטודנטיות התמודדו אף הן עם אתגרים: מדאגה לבני זוג במילואים, לבני משפחה מפונים, לחברים שגויסו, חששות עקב המצב, ועד לקשיים בנסיעה המתישה לים המלח יום ביומו. זו הייתה חוויה מאתגרת מאוד, אך יחד עם זאת זה היה סמסטר שיישאר חרוט בלב כולנו.

היכולת לצאת לפעולה בשעת משבר תוך נתינת מענה חינוכי וערכי חיזק את הסטודנטיות ובנה בהן קומה נוספת שתלך איתן בהמשך.

תודה להנהלת המכללה שהאמינה בהתנסות קלינית שונה מהרגיל ואפשרה את קיומה. תודה לצוות הפדגוגי של תוכנית ההכשרה באומנות: ד"ר נעה ליבוביץ', שחר קנפו, משה בלמס ולי רוזנפלד שעבדו קשה מאוד שהסמסטר הזה יקרה. ולשני הבדלה שתמכה!

**מי ייתן ונזכה לימים שקטים
לבשורות טובות
לשובם של כל החטופים
ולחזרתם של חיילנו היקרים הביתה בשלום!**

התנסות קלינית בימי מלחמה תגובה מיידית למצב

כתבה: **גב' עפרה אראל**, ראשת תוכנית ההכשרה באומנות

בימיה הראשונים של המלחמה כאשר כולנו לא ידענו את נפשנו מצער ומבהלה, וכל שרצינו היה רק להיכנס מתחת לפוך ולדמיין שזה רק חלום רע... התעוררנו למציאות קשה ומורכבת, והיכה בנו רצון עז לנסות לסייע ולתת מענה למי שזקוק לו. כדי להבין את השטח גייסתי צוות מצומצם מתוך תוכנית אומנות. ארזנו ארגזי ציוד, כל אחד מהסטודיו האישי שלו, ואיתם ירדנו לקיבוץ כרמים שקלט משפחות מקיבוץ נחל עוז. פגשנו את המציאות הקשה והמורכבת, את כאב הילדים והמשפחות. חיבקנו, יצרנו איתם והשתדלנו לתת להם כמה דקות של חסד.

פנינו גם למוקד המלונות בים המלח שאליו הגיעו מפונים רבים מיישובי העוטף וגישינו... ושוב ארזנו ארגזים וירדנו ליצור עם הילדים רגעים של שקט. המציאות במלונות הייתה קשה וכאוטית, אך למרות הכול מתוך השבר הגדול התחילה להיווצר סוג של שגרה שאליה נכנסו מסגרות היום של הילדים הרבים ששהו באותם מלונות מגיל ינקות ועד התיכון.

לאחר ניסיונות רבים הצלחנו ליצור קשרים עם ארגון הג'וינט שהתחיל להפעיל את מסגרות הלימוד, ולשם גייסנו את ראשי התוכניות ואת הסטודנטים מתחומי ההתמחות השונים להתנדב במסגרות היום של הילדים.

הנהלת המכללה הקצתה הסעה מידי יום, וכך מידי יום ביומו במשך שבועיים ירדנו אל מוקדי המלונות השונים באזור ים המלח להתנדבות.

במקביל החלו להיבנות מספר מוקדים של בתי ספר זמניים אזריים בים המלח, וכצוות הבנו שיש לנו כאן הזדמנות חינוכית, ערכית ולאומית מהמעלה הראשונה.

יצרנו קשרים עם נציגי משרד החינוך ועם מנהלי בתי הספר של ים המלח ובנינו תוכנית שבה הסטודנטים של תוכנית ההכשרה באומנות מלמדים במהלך סמסטר א' בבתי הספר של ילדי המפונים בים-המלח.

ההכנות היו רבות...

ראשית, תוכנית אומנות היא תוכנית מעורבת, ועל כן בנינו תוכנית מתואמת לכלל הסטודנטיות מהחברה היהודית ומהחברה הבדואית כאחד.

הלמידה הייתה ב-CO, בנינו צוותים - זוגות, זוגות של סטודנטיות שמפתחות יחד יחידות לימוד ושיעורים ומלמדות אותם בשיתוף פעולה.

בבתי הספר של החברה הבדואית איתרנו בתי ספר ששמחו להתנסות בשיטת לימוד זו, ואף בבתי הספר של ים המלח התקבל הרעיון בברכה.

התחלנו בפגישות הכנה עם צוותי ההוראה חלוקת צוותים וליווי על ידי הצוות הפדגוגי

תכנים, רכישת חומרים

מתן מענה רגשי לסטודנטיות (לקראת המפגש עם ילדי העוטף) הסעות ועוד...

קהילת אקדמיה כיתה

בתוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי בחברה הבדואית

כתבה: ד"ר מרווה חלאחלה, מובילה אקדמית פדגוגית שנה ב'
ראש התוכנית: ד"ר ג'מיל אבו עג'אג'

פיילוט ייחודי ומיוחד בחברה הבדואית: קהילת אקדמיה כיתה בבית ספר היסודי אלזהראא בחורה בהובלת המובילה האקדמית ד"ר מרווה חלאחלה ובשיתוף עם הסטודנטיות בשנתון ב' בתוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי בראשותו של ד"ר ג'מיל אבו עג'אג'.

רקע ותכנון

הפיילוט של קהילת אקדמיה כיתה בחברה הבדואית נועד להעשיר את חוויית הלמידה ולהגביר את המעורבות הקהילתית של הסטודנטים בחברה הבדואית. המטרה הייתה לשלב שיטות הוראה חדשניות ומותאמות תרבותית, תוך התחשבות בערכים ובמסורות המקומיות.

מטרות הפיילוט

להציע לסטודנטים חוויית למידה מגוונת, מעניינת ומשמעותית. לשלב את הקהילה בתהליך החינוכי ולחזק את הקשרים בין בית הספר, הסטודנטים והקהילה. להקנות לסטודנטים כישורים חברתיים, תקשורתיים וטכנולוגיים שיסייעו להם בעתיד.

תכנון וביצוע

לימוד מעמיק של התרבות הבדואית, ערכים ומסורות, על מנת ליצור תוכניות מותאמות תרבותית. יצירת קשרים עם מנהיגי קהילה, הורים ותלמידים כדי להבין את הצרכים והציפיות. הכשרת מורים ומנטורים לעבודה בשיטות הוראה חדשניות ומותאמות תרבותית.

חוויית עיקריות

חוויית הסטודנטיות: הסטודנטים הביעו עניין רב מהפעילויות השונות ואף התרגשו מהן, במיוחד מהלמידה השיתופית והפעילה. הסטודנטים רכשו כישורי חיים חשובים, כמו תקשורת בין-אישית, פתרון בעיות ועבודת צוות. חיזוק תחושת השייכות לבית הספר ולקהילה החינוכית. חוויית המורים והמנטורים: התמודדות עם אתגרים, כמו ניהול זמן והתאמת הפעילויות לצרכים המיוחדים של הסטודנטים. תחושת סיפוק והגשמה מהיכולת להשפיע על התפתחות הסטודנטים והקהילה ולתרום לה. רכישת מיומנויות ושיטות הוראה חדשניות ומותאמות תרבותית.

הצלחות

מעורבות מוגברת: גידול במעורבות של הסטודנטים וההורים בתהליך החינוכי. קשרים קהילתיים חזקים יותר: חיזוק הקשרים בין בית הספר לקהילה, ושיתוף פעולה פורה בין הצדדים.

אתגרים ולקחים

הצורך להמשיך ולהתאים את התוכנית לצרכים האישיים של כל תלמיד. הצורך בהשגת משאבים ותשתיות נוספים להמשך הפיילוט ולהרחבתו. חשיבות המעקב וההערכה השוטפים להבטחת המשך הצלחת התוכנית.

המלצות לעתיד

לשקול את הרחבת התוכנית לבתי ספר נוספים בחברה הבדואית ובחברות אחרות. להמשיך להכשיר מורים ומנטורים כדי להפיץ את השיטות והידע. להעמיק את המעורבות של הקהילה בתהליך החינוכי. להבטיח תמיכה מתמשכת מבחינת משאבים ותשתיות.

סיכום

הפיילוט של קהילת אקדמיה כיתה בחברה הבדואית היה ייחודי ומיוחד, והוא הצליח להביא לשינויים חיוביים ומשמעותיים. התוכנית הוכיחה שאפשר לשלב חינוך מודרני עם מסורות תרבותיות, וליצור חוויית למידה עשירה ומשמעותית לתלמידים. הצלחתו של הפיילוט מהווה בסיס להמשך פיתוח התוכנית בעתיד ולהרחבתה. הצלחתו של הפיילוט מהווה בסיס להמשך פיתוח התוכנית ולהרחבתה, והיא יכולה לשמש מודל לחיקוי עבור קהילות אחרות. התוכנית פתחה דלתות להזדמנויות חדשות ללמידה ולשיתוף פעולה וחיזוק את הקשרים בין הקהילה למערכת החינוך.

כתב: ד"ר עארף אבו עג'אג', מוביל אקדמי פדגוגי שנה ג'

בתחילת השנה כשנודע לנו על יישום תוכנית קהילת אקדמיה כיתה אצלנו בתוכנית, הייתה תחושה של אי ודאות וחוסר אינפורמציה לגבי מהות התוכנית ומאפייניה. בהמשך ד"ר דינה בן יעיש, ראש לימודי ההכשרה במכללה, הסבירה לנו אודות התוכנית גם באופן קבוצתי וגם באופן אישי. ראש התוכנית, ד"ר ג'מיל אבו עג'אג', בחר בבית ספר אלמוסתקבל בחורה על מנת ליישם בו את התוכנית קהילת אקדמיה כיתה.

בד בבד ובשיתוף פעולה עם הצוות של התוכנית פיתחנו מתווה בהתאם לצרכים של הסטודנטים ושל בית הספר ובנינו סילבוס השתלמות בית ספרי בשיתוף עם בית הספר ועם המורים המכשירים.

מנהל בית הספר והמורים גילו חששות מסוימים במיוחד לאור העובדה שזאת הפעם הראשונה שבית הספר משתתף בתוכנית אקדמיה כיתה ולראשונה משלב סטודנטים להוראה מהמכללה; אולם לבית הספר ישנם מאפיינים וסטנדרטים מאוד גבוהים שאפשרו גמישות, התארגנות מהירה והתאמה מיידית לתוכנית.

יישום התוכנית אפשר אינטגרציה רב ממדית בכל הקשור לעבודה הבית ספרית. ניתנה לסטודנטים האפשרות להשתמש במשאבי בית הספר השונים ולהיות שותפים בתהליכים השונים בבית הספר. המורים המכשירים היו זמינים לאורך כל הדרך, ורוב העבודה הייתה אינדיבידואלית.

ההשתלמות הוסיפה ערך מוסף להתנסות, והיא אפשרה להתנסות במגוון רחב של סוגיות חינוכיות ולימודיות בבית הספר וכן אפשרה להתמודד עם דילמות בכיתה ובבית הספר. בנוסף לכך היא תרמה למעורבות החברתית והתרבותית של בית הספר.

בעקבות שני המפגשים הראשונים ו"שבירת הקרח" נערך דיון בקבוצות מעורבות, הייתה בנייה משותפת של תהליכים ונצפתה למידה הדדית. התחושה של הסטודנטים ושל המורים המכשירים והחווייה הלימודית כקהילה במפגשי ההשתלמות היו מדהימות ניתן לסכם שהתוכנית הייתה מוצלחת מאוד. מימשנו את החזון של התוכנית והשגנו את היעדים. במשך השנה התגבשה קהילה לומדת שהתפתחה הן מבחינה אישית הן מבחינה מקצועית.

"...שנה טרופה עברה"

(אהוד מנור)

כתבו: אליזבט יוספוב, דניאל אדרי, לירום אבי-נתן, לירון דהן וקארין הסקאל, סטודנטיות שנה ב', תוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי

ראשת התוכנית: גב' אסנת קליימן

עוד שנה עברה, אבל שנה טרופה שכזו לא חווינו מעולם. השנה חווינו מאורעות קשים שהשפיעו על כולנו, ובכל זאת הצלחנו להגיע לקו הגמר, זאת לצד שירות במילואים, תמיכה בלוחמים ובמשפחות המפונים ועם חברים שאיבדנו. ציינו את סיומה של השנה, סיום שהיה מהול בעצב עם תקווה גדולה לחזרתם של כל השבויים, החיילים והמפונים לביתם.

איך עשינו זאת אתם שואלים?

הסטודנטיות של שנתונים ב-ג מתוכנית היסודי התאספו יחדיו לסיכום שנה. את הבוקר התחלנו בהצגת תערוכה מרשימה של כל אחד-עשר הפרויקטים שהציגו סטודנטיות שנה ג' לאחר עבודה מאומצת של סמסטר ב'. אוסף הרעיונות הרשים אותנו במיוחד. הסטודנטיות משנה ב' ישובו, חשבו וכתבו את רשמיהן בהתרגשות מיום גדוש של עשייה ופעילות מגוונת.

לירום

התרשמה מרעיון הוראה-למידה-הערכה שמציב גישת ההוראה בשיטת P.B.L., והיא מצאה שגישה זו מבוססת למידה ובמקרה זה מבוססת שאלות, שיטה המצריכה הוראה לאורך זמן נתון. שאלות המחקר שאותן חקרו הסטודנטיות תוך כדי ההוראה והלמידה של התלמידים היו שאלות שמעניינות מורים ותלמידים כאחד. התהליך שיקף את העשייה לאורך השנה של הסטודנטיות עם התלמידים. לכל הפרויקטים הייתה התאמה והתייחסות לשונות של התלמידים ולעולמם האישי של הילדים. הפרויקטים התמקדו גם בהקשר בין-תחומי. למשל בתחום המתמטיקה נעשו שני פרויקטים של צרכנות נבונה, האחד נגע במתמטיקה שימושית באמצעות סקר שווקים (הפרויקט של שיר) והשני נגע בצד החברתי, יצירת תקציב משותף שנעשה במסגרת אספה כיתתית (הפרויקט של איילה). כך חשבה גם דניאל והדגישה בדבריה את הרלוונטיות לחיים, החשיבות לכל ילד והעצמאות שאליה חינו המורות-הצעירות את הילדים. התנהלות נכונה עם התקציב היא מיומנות חשובה מאוד להמשך החיים. כדאי ורצוי שכל המורות יאמצו את הרעיון, הצהירה דניאל בהחלטיות. באופן אישי, לירום ודניאל, התחברו גם לפרויקט "בני ובנות מצווה" (דניאלה ואלין) אשר קישר בין תלמידים בגילים 12-13 לפרשת השבוע שבה הם נולדו ללא הבדל בין בנים ובנות בכיתה. כלל התלמידים למדו את פרשת השבוע מזוויות שונות, ויצרו פרשנות אישית לפרשה שלהם, שבעזרתה התחברו למסורת האבות. התלמידים הציגו תוצר של ספר שאיגד בתוכו את פרשות השבוע של כלל תלמידי הכיתה.

אליזבט

ציינה שהחכימה בעקבות המפגש. לראשונה נחשפה לפרויקטים בגישת ההוראה של P.B.L. והבינה מה צריכה מורה לעשות כדי ללמד. הפרויקטים נתנו לי השראה, היא ציינה בהתלהבות. למרות שזיו ויאירה עשו פרויקט דומה בגיאוגרפיה, הם היו כל כך שונים זה מזה, והיה נפלא להכיר בשונות. דניאל התלהבה מהרעיון ומהפרויקט של זיו שהתייחס להשפעה ההדדית של ישראל על המדינות בים התיכון ומהלמידה המהנה. אליזבט ציינה גם את סיטאר שהייתה ממש יצירתית ונתנה לתלמידים לעטוף מחברות של יומן אישי מגזרי עיתון. היה מעניין לקרוא ביומנים את הרשמים של התלמידים משיעורי התורה על יעקב אבינו, נשותיו וילדיו. זה עשה עליי רושם גדול. תודה על ההזדמנות ועל מפגש מרשים, הוסיפה וסיכמה.

לירון

התלהבה כמו דניאל מהפרויקט של סיטאר ובמיוחד מהשיפור שחל בכתיבה לאורך הזמן, כפי שהדבר בא לידי ביטוי ביומני התלמידים. דניאל מבקשת לנסות את הרעיון בעצמה. לירון התלהבה גם מהתוצרים של התלמידים בכל הפרויקטים, כמו הסיפורים המקראיים והפוסטרים על מדינות באגן הים התיכון. אהבתי את תהליך החקר ובניית הידע באופן עצמאי, סיכמה בפשטות.

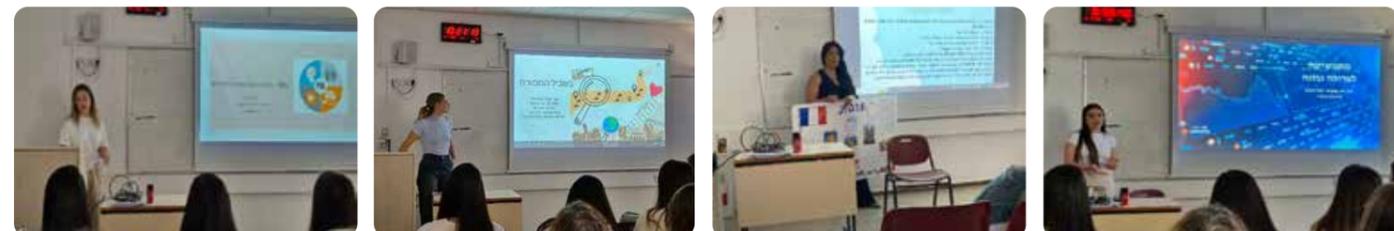
דניאל

הוסיפה לרשימה את התלהבותה מהפרויקט המסורתי של הודיה-מאיה המקשר בין אקלים לחקלאות מסורתית. בעיניה לא ברור מאליו שאצלנו בישראל מגדלים הכול מהכול לעומת מקומות אחרים בעולם. החשיפה בעיניה לנושא הייתה חשובה ומלמדת. במיוחד התרשמה מהפרויקט של לי. לדעתה, שיעורי הספרות נבלעים בשיעורי העברית, וזו הייתה הזדמנות לראות לימוד של מקצוע הספרות בדרך אחרת הנוגעת בערכים חברתיים ובאומנות. בעיני דניאל, השאלה ששאלה הילה הייתה ממש חשובה- כיצד ההיסטוריה שלנו עוברת מדור לדור, ואיך אפשר ללמד את הסיפור המקראי באופן יצירתי בהקשר לחיים היום.

קארין

העידה שהצפייה בפרויקטים של שנה ג' לימדה אותה והעשירה את הידע שלה. זו הייתה הזדמנות מבחינתנו, היא ציינה, לראות אפשרויות שונות לדרכים יצירתיות ללמידה. ראיתי מגוון רחב של אפשרויות ללמד ולהגיע לכל תלמיד ותלמיד גם בכיתה מרובת תלמידים, העידה קארין בהתרגשות. למשל הפרויקט המשותף של כיתות ו' ביצירת ערוץ יוטיוב פרטי בעקבות מנהיגי ספר שופטים (של ליטל ותאיר). כל תלמיד בחר במה הוא רוצה להתמקד. ניכר שהסטודנטיות השקיעו והגיעו לתוצרים מרשימים. הפרויקטים סייעו לנו לחשוב ולפתח סקרנות, כיצד ייראו הפרויקטים שלנו. הבנו כעת מה הציפיות מאיתנו ואיך עלינו לתכנן את התהליך באופן מיטבי.

דניאל ולירום סיכמו את הלמידה מהצגת הפרויקטים כחשיפה מוצלחת, רצון והבנה והמון השראה לחשוב על רעיון לפרויקט משמעותי בעבורן ובעבור התלמידים בשנת הלימודים הבאה. הן התרשמו מהגיוון ומהיצירתיות, מהחשיבות שהייתה ללמידה העצמאית, מהשימוש הטכנולוגי, מהשיתוף של ההורים ומההתייחסות לידע קודם.

"מספרים חרבות... כותבים ברזל"

כתבה: **נעה בן זינו**, סטודנטית שנה ב', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי מובילה אקדמית פדגוגית: **ד"ר מירי שלום-יוסוב**

בבית הספר התיכון "עומר" מתקיימת יוזמה ייחודית עם תלמידי כיתה ז' שמטרתה לטפח את הכישרון הספרותי של התלמידים. במסגרת מגוון שיעורים של כתיבה יוצרת התלמידים למדו טכניקות שונות של כתיבה יצירתית, תוך שהם חושפים את עולמם הפנימי. בעזרת כלי הביטוי הספרותי נתבקשו התלמידים לכתוב סיפורים קצרים בנושא מלחמת "חרבות ברזל". הנושא שנבחר השנה היה קשה לכולנו, לאור הנסיבות ולאור העובדה שהמלחמה טרם הסתיימה והחטופים טרם שבו לביתם.

יש לציין שהתלמידים הפגינו יצירתיות ללא גבולות בעת הכתיבה. עבורי, מעבר להנאה מהקריאה של היצירות עצמן, החוויה לוותה בסיפוק רב, בעיקר לאור העובדה שהתלמידים נרתמו למשימה ברצינות. בשיעורים אלו התלמידים קיבלו בהדרכה צמודה ומסורה של צוות מורים מנוסה ומוכשר – רועי יעקב וענבל טנא, מורים מדהימים ומלאי השראה, שהדריכו את התלמידים בצורה מעמיקה וסבלנית, תוך שהם מעודדים אותם למצות את פוטנציאל הכתיבה שלהם.

בסיום הפרויקט קראתי את הספר "מספרים חרבות... כותבים ברזל", התגאיתי בתוצר הסופי והתרגשתי לראות את הספר הכולל את הסיפורים של התלמידים. יוזמה מקסימה זו היוותה עבורי חוויה בלתי נשכחת לצד הזכות הגדולה לקחת חלק בפרויקט זה.

בכל שבוע חיקיתי לקחת חלק בשיעורים אלו, אין ספק שאשמח לעשות זאת שוב בעתיד.

ולסיום החלק הראשון כל החברות משנה ב' מבקשות למסור לחברות משנה ג' את מלוא הערכתן על העבודה המאומצת והרצינית שהציגו, ולרף הגדול שהציבו בפניהם לקראת השנה הבאה.

ולסיום, סטודנטיות של שנה ג' מהחברה היהודית ומהחברה הבדואית נפגשו יחד עם המדריכים והמדריכות לשתי סדנאות מיוחדות. סדנה אחת ציינה "שיר ביום", שבמהלכה, ביחד עם טובי המורים למוסיקה במכללה, בילאל ומירה בניצוחה של ד"ר מיכל ינקו, למדנו שיר בערבית ושיר בעברית. כמו-כן במהלך הסדנה נחשפנו לתוכנית הלימודים במוסיקה לביה"ס היסודיים בהקשר תרבותי, חברתי ורב תחומי. נהנינו מהמוסיקה שבילאל בכישרונו ניגן עבורינו, קיבלנו הסברים על התוכנית הייחודית בחברה הבדואית והיהודית ויצאנו מלאי כוח לשיר בכיתות שלנו בשנה הבאה. ולבסוף קינחנו באלתורים מצחיקים עם השחקנית לירון מתיאטרון הפרינג' המקומי מאר-שבע, במשחק משותף של מדריכים וסטודנטים - היה משעשע ומשמח והשאיר טעם לעוד.

**נאחל בהצלחה לכל המסיימים את שנה ג'
בדרככם החדשה בשבילי הוראה.**

סטודנטיות ומדריכים מהחברה הבדואית והיהודית שנה ג במפגש שיר ומשחק.

מוקד חלל

כתבו: **שיר עזרן ומור אוטמזגין**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **ד"ר סופי בן-יאיר**

אנו, שיר עזרן ומור אוטמזגין, סטודנטיות שנה ג' בתוכנית הכשרה לגיל הרך במכללת קיי, עוסקות כיום בפרויקט ניסיוני בגן "שכם" - גן חובה בבאר שבע. במהלך ניסוי זה, יצאנו למיזם שיתופי עם ילדי הגן, תוך עבודה משותפת ליצירת חוויה ייחודית ומעשירה לכל המעורבים. בפרויקט המשותף יצרנו מוקד סוציו דרמטי בנושא חלל.

המרכז הסוציו דרמטי בפינת החלל מספק פלטפורמה ייחודית שבה הילדים משתתפים באופן פעיל בפעילויות רבות, כמו-כן הוא מספק הזדמנויות מגוונות ללמידה. הילדים היו שותפים לתהליך כבר מההתחלה, בין היתר, הם היו שותפים מלאים בהקמת המוקד שהיה בחירה דמוקרטית שלהם. לאחר מכן הם נטלו חלק בפעיל עשייה המשותפת שבה הכנו את האביזרים. כשהחלו הילדים לשחק במוקד נחשפנו בתצפיות לעולם של דמיון. גישה זו לא רק מציתה את סקרנותם אלא גם מטפחת את היצירתיות שלהם, כל זאת תוך טיפוח מיומנויות חברתיות חיוניות לאורך הדרך.

המשחק החופשי, הדרך שבה הילדים שיחקו, חלוקת התפקידים והחקירה המעשית, עודדו אותם להביע את עצמם, ללמוד מעמיתיהם ולגלות את החשיבות של נורמות חברתיות. הסביבה האינטראקטיבית שהילדים יצרו יחד איתנו לא רק מקדמת שיתוף פעולה ויצירתיות, אלא היא גם משרה תחושת אחריות אישית לכל ילד. על ידי שיתוף פעיל בהקמת המוקד ובהפעלתו, אנו מעצימים אותם ומעודדים אותם לחשוב מחוץ לקופסה, על מנת להתמודד עם אתגרים ולהביע את הרעיונות הייחודיים שלהם בחופשיות.

יתרה מכך, מוקד החלל משמש כמרחב בטוח לפתרון קונפליקטים ולפתרון בעיות, שבו מעודדים את הילדים לחפש פתרונות תוך כדי שיתוף פעולה בתוך קבוצת השווים שלהם. תהליך זה לא רק משפר את כישורי החשיבה הביקורתית שלהם אלא גם מטפח את העצמאות והחוסן שלהם.

לסיכום, המרכז הסוציו דרמטי בפינת החלל מציע מרחב משמעותי לילדים שבו הם יכולים לחקור, ללמוד ולצמוח באמצעות משחק ושיתוף פעולה. כאשר אנו עדים לכך שהיצירתיות שלהם פורחת והביטחון העצמי שלהם עולה. זו זכות להיות חלק מהמסע שלהם לעבר גילוי עצמי והעצמה. באמצעות החוויות המשותפות במוקד, ילדים מפתחים לא רק מיומנויות חיוניות אלא גם יוצרים זיכרונות מתמשכים המעצבים את הבנתם את העולם הסובב אותם.

"ללמוד מילדים על ילדים"

על פי תפיסת העולם של תוכנית ההכשרה לגן, מושם דגש על יכולתן של הסטודנטיות ללמוד מילדים על ילדים, כלומר הילד מהווה מקור ללמידה על הילד עצמו ועל ילדים אחרים.

תהליך למידה זה, המלווה באינטראקציות עם הילד בסביבות השונות, צפייה, שיחות, הקשבה לשיח עמיתים, תיעוד השיח במהלך פעילויות לא פורמאליות, ניתוח החומר המתועד והפרשנות, כמו גם ההתבססות על מקורות תיאורטיים, מסייעים ללמידה מילדים על ילדים ולהבנה מעמיקה של נקודות מבטו ועולמו של הילד, צרכיו, מאפייניו הייחודיים, והם אף מסייעים להיחשף לנושאים המעוררים את סקרנותו.

השנה, המוטו בא לידי ביטוי בעבודות הסטודנטיות הממוקדות באינטראקציות המתקיימות בעת משחק סוציו-דרמטי. האופן שבו הסטודנטיות למדו על ילדים הוא באמצעות הקשבה לשיח עמיתים טבעי שמתרחש במהלך המשחק החופשי במוקדים השונים.

מוקד מסעדה

כתבו: **דניאל גז ותם שיש**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **גב' מיכל וייצקין**

במהלך שנת הלימודים החלטנו להקים בגן מוקד סוציו דרמטי חדש לשם העשרת המשחק של הילדים. עבדנו על פי מודל הגן העתידי שבו לילדים יש ביטוי אישי רחב, ועל כן הם היו אלו שהציעו רעיונות למוקד החדש. הבחירה הסופית נערכה על ידי דיאגרמה (אולי כדאי להסביר למה הכוונה עבור אורחים מבחוץ). התהליך היה שיתופי ומהנה, כשבסופו נבחר מוקד מסעדה, שאף הוענק לו שם ייחודי מה השם? תהליך ההקמה כלל מפגשים משותפים שבהם הקשבנו לרעיונות ולצרכים של הילדים, וביחד עיצבנו את הפינה בהתאם לרצונותיהם.

העבודה עם הילדים הייתה מרגשת ומספקת. תחילה, הצגנו להם את המוקד החדש ומה הוא מכיל, והילדים בחרו לשחק ולחקור את אפשרויות המשחק השונות שהוא מציע. עודדנו את הילדים לנסות ולשחק בתפקידים שונים - שף, מלצר, אורח ועוד. תוך כדי המשחק, הילדים למדו לשתף פעולה, לחלוק ולתקשר זה עם זה, וכתוצאה מכך פיתחו מיומנויות חברתיות חשובות. ניהלנו שיחות עם הילדים על חוויותיהם ותחושותיהם, כדי לעודד את הבנתם ואת גישתם החברתית.

התרומה של מוקד המסעדה כמשחק סוציו דרמטי למיומנויות של הילדים הייתה משמעותית. הילדים פיתחו מיומנויות חברתיות, שפתיות ורגשיות דרך האינטראקציות במשחק. הם למדו לשתף פעולה, לנהל שיח ולפתור קונפליקטים, תוך כדי שהם נהנים מהחוויה היצירתית ומהאפשרות לבטא את עצמם באופן חופשי. כמו כן, הילדים רכשו מיומנויות חשובות כמו תכנון, קבלת החלטות והתמודדות עם מצבים משתנים. תהליך ההקמה של פינת המסעדה והמשחק בה תרם לשיפור האקלים החברתי בגן והעניק לילדים מרחב בטוח ומעודד שבו הם יכולים לבטא את עצמם וללמוד בצורה חווייתית ומשמעותית.

בסיס צבאי

כתבו: **חווה שרה ושוכל רואה ממן**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילות אקדמיות פדגוגיות: **ד"ר דינה בן יעיש וד"ר סופי בן-יאיר**

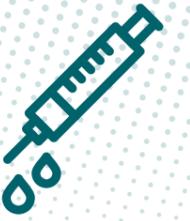
אנו מתנסות בגן "אפרסמון" בנווה נוי בעיר באר שבע. על פי בקשת הילדים, וברוב קולות, לאחר שערכנו בחירות עם הילדים, הוחלט להקים "בסיס צבאי" בגן.

אנו חושבות ששגרת המלחמה מתאפיינת בביטויים של חרדה, לחץ, תסכול וייאוש, מאפיינים הקיימים גם בקרב ילדים בגיל הרך.

ילדים בגיל הרך מתקשים להבין את הרגשות העולים בהם ולהעניק להן משמעות. עלינו כמבוגרים משמעותיים בכלל, וכצוות חינוכי בפרט, לתמוך ולתווך את המציאות. הנגשת המידע באופן רגיש ומכיל תוך שמירה על שגרת הגן מאפשרת לעבד רגשות ומידע, לפתח חוסן ולהתמודד טוב יותר עם שגרת החירום.

ישנן תובנות רבות אשר עלו לאורך כל התהליך של הקמת "בסיס צבאי" בגן הילדים. לאורכו של כל התהליך התבוננו בילדי הגן והתחשבנו ברצונות שלהם.

ראינו כיצד משחק סוציו דרמטי עוזר לילדים בשיתוף רגשות ובעיבוד קוגניטיבי. למדנו ששיתוף פעולה מצד הילדים מעורר בהם הרבה סקרנות ועניין הן לתהליך הן לתוצר הסופי. יש לציין כי היינו מופתעות מהידע הרב שיש לילדים על המלחמה.

מוקד המרפאה

כתבו: **נועה אדרי ונויה סלובדסקי**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמיות פדגוגיות: **ד"ר דינה בן יעיש**

אנחנו נועה אדרי ונויה סלובדסקי, סטודנטיות בתוכנית להכשרת גננות במכללת קיי, עוסקות בפרויקט ניסויי בגן אנקור - גן טרום חובה בבאר שבע. במסגרתו, יזמנו פרויקט שיתופי עם ילדי הגן שבמסגרתו הוקם מוקד סוציו-דרמטי בנושא מרפאה.

המרכז הסוציו-דרמטי בפינת המרפאה מציע פלטפורמה ייחודית שבה הילדים משתתפים באופן פעיל במגוון פעילויות, המאפשרות למידה מעמיקה ורב-תחומית. הילדים היו שותפים מלאים בכל שלבי התהליך, החל מהצעת רעיונות לנושא המוקד, דרך בחירה דמוקרטית של הנושא הנבחר ועד לבחירת הפריטים שישמשו במרפאה. המשחק במוקד מאפשר לילדים לפתח מגוון רחב של מיומנויות, לגלות סקרנות אינטלקטואלית, והוא גם מעודד חשיבה יצירתית.

המשחק במוקד מעודד את הילדים לפתח סבלנות וסובלנות, ללמוד מעמיתיהם, לשתף פעולה ולחקור בצורה מעשית. יתר על כן, מוקד המרפאה מאפשר לילדים חקר גופני ופיתוח שיח מעמיק על הגוף ותפקודו. מרחב זה משמש גם כמרחב המקדם פיתוח של מיומנויות חברתיות, אורייניות ומתמטיות תוך המשחק, למשל: כתיבת שם המטופל, זיהוי מספרים והבנת סדר התור (המספר הסודר) וכו'. כמו כן, המרחב משמש כמקום לשיח בין הילדים שבו מעודדים אותם לפעול בשיתוף פעולה בתוך קבוצת השווים שלהם. תהליך זה לא רק משפר את כישורי החשיבה הביקורתית שלהם אלא גם מטפח את העצמאות והחוסן הנפשי שלהם.

בנוסף, המוקד תורם לפיתוח יכולות של תקשורת בין-אישית ומיומנויות חברתיות, כאשר הילדים לומדים להקשיב זה לזה, להביע את דעותיהם ולמצוא פתרונות משותפים לאתגרים המתעוררים. הם נחשפים לתפקידים שונים במרפאה, כמו רופא, מטופל וחולים הממתינים בתור, וכך הם גם לומדים להבין את החשיבות של כל אחד מהם.

לסיכום, המרכז הסוציו-דרמטי בפינת המרפאה מציע לילדים מרחב משמעותי שבו הם יכולים לחקור, ללמוד ולצמוח באמצעות משחק ושיתוף פעולה. החוויות המשותפות במוקד מקנות לילדים כלים משמעותיים להתמודדות עם אתגרים ולהתפתחות אישית וחברתית בעתיד הקרוב והרחוק כאחד.

מוקד חלל

כתבו: **עדי אמסלם ודניאל עמירן**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **ד"ר סופי בן-יאיר**

אנו מתנסות בגן שיזף בשכונת נווה נוי בבאר שבע. גן זה הינו גן חובה. בגן 18 ילדים בגילאי 5-6. לאחר העלאת רעיונות להקמת/ליצירת פינה חדשה בגן נבחרה ברוב קולות פינת החלל. יחד עם הילדים העלנו רעיונות מה צריך להיות בפינה, ובשיתוף שלהם התחלנו להקים את הפינה עם האביזרים השונים שעתידיים לשמש במהלך המשחק הסוציו-דרמטי. במהלך המשחק הילדים חילקו תפקידים שונים שגילמו אותם לאורך התסריט שבנו לעצמם באפיזודה. פינה זו מפתחת את הנושא המדעי, גרמי השמיים, המאפשר לילדים להביא את הרעיונות מעולם המציאות המוכר להם אל העולם הדמיוני, תוך כדי משחק, כגון: שמות הכוכבים השונים, אטלס ומפות - אסטרונואוטים וחייזרים. במהלך המשחק הילדים נחשפים לסוגי כוכבי לכת שונים ולכדור הארץ ובכלל לכל האביזרים הקשורים לעולם החלל. בנוסף, הפינה מהווה עבור הילדים פן למידתי, מקום לביטוי אישי ולהרחבת הידע תוך שיח מקדם בין עמיתים. מצפייה באופן שבו שיחקו הילדים, הסקנו שמשחק סוציו-דרמטי עוזר לילדים לשתף בחוויותיהם המוכרות להם מתוך עולם מציאותי אל תוך עולם המשחק הדמיוני תוך עיבוד קוגניטיבי ותוך שימוש בחפצים וגילום תפקידים שונים במשחק.

מוקד מסעדה

כתבו: **טליה גלובינסקי ודנאל דמשק**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **גב' מיכל וייצקין**

במסגרת לימודינו בחינוך לגיל הרך, התבקשנו להקים מוקד משחק-כאילו בגן הילדים. בגן חובה שבו אנו מתנסות, בחרנו להקים פינת מסעדה. פינת המסעדה מזמנת משחק תפקידים המקדם מיומנויות חברתיות ותרבותיות. במהלך המשחק הילדים נתקלים בקונפליקטים ובחוסר הסכמה בנוגע לחלוקת התפקידים והאביזרים בין הילדים. על מנת להתמודד עם הקונפליקטים ועם חוסר ההסכמה הילדים מנהלים ביניהם משא ומתן. במהלך המשא ומתן הילדים מביעים את רצונם, מקשיבים לחבריהם ומוצאים פתרונות מגוונים: פשרה, ויתור, טיעון רציונלי או אלתור. הילדים בחרו את שם המסעדה באופן דמוקרטי, והם אף ייצרו חלק מהאביזרים בעצמם.

מוקד מסעדה

כתבו: **דניאלה אמינוב ותהילה צ'רי**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **ד"ר דינה בן יעיש**

במסגרת הפרויקט של שנת הלימודים השלישית הקמנו מוקד משחק סוציו-דרמטי בשיתוף הילדים בגן שבו אנו מתנסות. את בחירת המוקד קבעו הילדים בעזרת דיאגרמה. המוקד הנבחר הינו "מסעדה". הילדים היו שותפים לכל תהליך הקמת המוקד מבחירת המאכלים שיהיו בו, עיצובו, האביזרים שבו ולבסוף נבחר גם שם למסעדה מתוך הצעות שהם העלו בעצמם.

המשחק הסוציו-דרמטי הוא כלי חינוכי חשוב המאפשר למידה חופשית והתנסות עצמית שתורם להתפתחות רב-תחומית של הילדים בנושאים קוגניטיביים וחברתיים. מתוך המשחק הילדים לומדים את תחומי הליבה, אוריינות, מתמטיקה, מדעים וכישורי חיים באופן עצמאי ובלתי פורמלי. בנוסף המשחק הסוציו-דרמטי מפתח אצל הילדים חשיבה למציאת פתרונות באופן עצמאי.

מתוך הפרויקט למדנו שישנה חשיבות רבה לפעול בשיתוף עם הילדים, לתת להם אפשרות ליזום ולבטא את רעיונותיהם, לאפשר סביבה לימודית עשירה ומגוונת לפי בחירתם וכך לקדםם ללמידה משמעותית. העשייה בגן בשיתוף הילדים תרמה רבות גם לנו. למדנו דרך העשייה על עצמנו ועל דרכי הלמידה של הילדים, נהנינו לראות כיצד הילדים מתפתחים ומעשירים את עולמם דרך המשחק במוקד המסעדה.

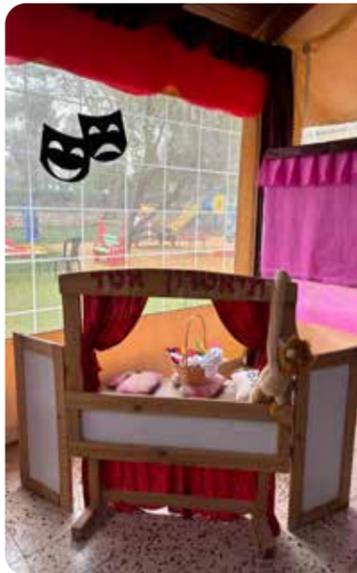
תיאטרון בובות ומוזיקה

כתבו: **טל ימימה ישראל ואפק חדד**, סטודנטיות שנה ג', תוכנית ההכשרה לגן מובילה אקדמית פדגוגית: **ד"ר מיכל ינקו**

כחלק מפעילויותינו כסטודנטיות המתנסות בגנים, היה עלינו להקים פינת משחק סוציו-דרמטית אשר תעשיר ותרחיב את עולם המשחק של הילדים בגן. הגן שבו אנו מתנסות הינו "גן מוזיקלי" אשר מרחיב ומעשיר את עולם הילדים שבגן בתחום המוזיקה, ותורם להתפתחותם בתחומי הידע השונים דרך המוזיקה. את הפינה שהוקמה הילדים בחרו בעצמם, וזאת בהתבסס על העקרונות של הגן העתידי אשר מקדם את שיתופם של הילדים בבחירת מרכיבי הגן השונים.

הפינה שנבנתה הינה תיאטרון בובות אשר מציג גם קטעים מוזיקליים. היצירה שנבחרה הינה "קרנבל החיות", מאת: קמיל סן סאנס. היצירה חולקה לפי חיות מסוימות, וזאת לאחר התייעצות עם מנהלת הגן ועם המדריכה אשר מתמחה בעולם המוזיקה בקרב ילדים ונוער. לכל אחת מן החיות בפרקים הנבחרים יש מרכיבים מוזיקליים שונים. לאחר שכל אחד מהפרקים שנבחרו נלמד בגן על ידי האזנה, ניתוח מרכיבים והפעלת הגוף בתנועה, נבחרה קבוצת ילדים אשר עברה פעילות בנושא תרבותיות ונהלים בתיאטרון בובות, והיא זו שגם הפעילה את הפינה. כחלק מהפעלת הפינה הקבוצה התחלקה באופן שונה בכל הצגה לשחקנים ולקהל. הילדים המציגים הכניסו את הבובות לתיאטרון על ידי הנעת הבובות לפי מרכיבי הפרקים השונים, ולאחר מכן הילדים החלו להציג לקהל, ללא יצירה, הצגה אשר הם החליטו על אופייה ועלילתה.

אנו מרגישות כי הפינה תרמה ילדים ביצירת קשרים חדשים, במציאת פתרונות מגוונים לקונפליקטים שהתעוררו, ביצירתיות, בפיתוח הרגלי תרבות, בהגברת הביטחון לדבר מול קהל, ביכולות ביטוי שונות וביכולות האזנה למרכיבים מוזיקליים ולזיהויים אשר תורמות ליכולות הקשב והידע של הילדים.

| קרינה אמינוב |

| גל ניסן |

| שליו כהן |

| אביזמיל הודיה |

| לינור אוחיון |

| נעם בנאים |

| רונה אבו דואם |

| תהילה נחמני |

| מאיה טפר |

מוקד מוטורי

כתבו: **סטודנטיות שנה א'**, תוכנית ההכשרה לגן
מדריכה: **גב' מיכל וייצקין**

הסטודנטיות של תוכנית ההכשרה לגיל הרך שנתנו א נדרשו לתכנן ולהכין מוקד מוטורי לחצר המעון שבו הן מתנסות, במסגרת שבוע ההתנסות שלהן.

בתחילת התהליך נעשתה עבודת חקר על מנת להתאים את הפעילות המוטורית ליכולות הילדים. לאחר מכן, הן הציגו בפני הילדים את המוקד והסבירו את כללי הפעילות. בהמשך, הושאר המוקד בחצר לפעילות ולהתנסות חופשית.

בזמן ההתנסות החופשית של הילדים הסטודנטיות ערכו תצפיות על מנת ללמוד על היכולות המוטוריות שלהם לפעול במוקד, ובחנו את מידת הצלחתן בתכנון עמיד, בטיחותי ותואם גיל של המוקד.

המוקדים שתוכננו, פיתחו מיומנויות מוטוריות של: שיווי משקל, זריקה וקליעה של כדור, תיאום וקשר עין יד, צורות התקדמות במרחב, גירוי ועיבוד חושי, חיזוק חגורת כתפיים, קואורדינציה ועוד.

סטודנטיות שנה א': **אביזמיל הודיה, נועם בנאים, לינור אוחיון, שיראל רוטקוביץ, שליו כהן, גל ניסן, רונה אבו דואם, קרינה אמינוב, תהילה נחמני, מאיה טפר, אורפז בבאי, מרים קרוסבור.**

| אורפז בבי |

| מרים קרוסבור |

כתבו: **שירן גמליאל ודקל כהן**, סטודנטיות שנה ב' מתוכנית רג"ב ותוכנית ההכשרה לחינוך המיוחד מובילה אקדמית פדגוגית: **גב' קרן סער**

החלק המאתגר בשבוע עבודה מעשית היה להכין מרכזון בנושא חשבון. היינו צריכות לחשוב היטב איזה מרכזון יתאים לכיתה הלימוד שלנו, ובהחלטה משותפת עם המורה בחרנו לחזק את התלמידים בתחום השברים. לשם כך הכנו מרכזון בתחום שברים פשוטים שנוגע לעולמם של התלמידים.

לאחר שלימדנו שברים בעזרת המרכזון במהלך כל שבוע ההתנסות גם באופן פרטני וגם באופן קבוצתי, הופתענו לגלות כי מידת ההטמעה של החומר הנלמד בעזרת משחק הייתה טובה בהרבה מהרגיל! לדוגמה, כשהתלמידים שיחקו יחד את משחק הזיכרון והיה עליהם להתאים את הכמות המתאימה לשבר הם עשו זאת תוך הפגנת בקיאות וידע רב, וניכרת הייתה הנאתם מהפעילות. בנוסף, כשלימדנו את המושגים והשתמשנו ב"פיצה" ככלי להמחשת השלם וחלקיו נדמה היה שהדברים ברורים כל כך. שמחנו מאוד לראות את ההתייחסות החיובית של התלמידים ללמידה בעזרת המרכזון וכמובן את ההתקדמות שלהם מיום ליום ברכישת הידע שנלמד.

המרכזון כלל שמונה פעילויות:

פעילות ראשונה - על הילד לבחור את האיור המתאים לפי השבר המוצג.

פעילות שנייה - האם השבר המוצג הינו אמת או שקר.

פעילות שלישית - משחק הדאבל- בתחילת כל סבב הופכים שני קלפים מהערמה המרכזית. השחקן שאומר את שם הסמל המשותף לשני הקלפים זוכה בסיבוב ובקלפים. מטרת המשחק היא לזכות בכמה שיותר סבבים בתום המשחק.

פעילות רביעית - זיכרון שברים- יש למצוא לכל שבר את הזוג המתאים לו. בעל הזוגות הרב ביותר מנצח.

פעילות חמישית - "שלישיות" - על הילד ליצור סדרה של שלושה קלפים המייצגים את אותו השבר. בעל כמות הסדרות הגדולה ביותר מנצח.

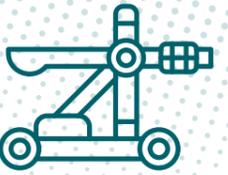
פעילות שישית - פאזל - הרכבת פאזל לפי השבר.

פעילות שביעית - על הילד לכתוב את השבר הנכון על פי משולשי הפיזה המוצגים.

פעילות שמינית - התאמת השבר לאיור.

התרגשנו לראות את למידת העמיתים שהתקיימה, במיוחד כשהוצאנו זוגות לעבודה משותפת ואז הבחנו באופן שבו הם מסייעים אחד לשני, בעיקר כאשר התעוררה דילמה מסוימת לגבי הפתרון שניתן על ידי אחד מהצדדים!

הבנו באופן די ברור שעל מנת להטמיע ידע בצורה טובה, ובמיוחד ידע יותר מורכב המצריך בדרך כלל הטמעה בעזרת אסטרטגיות רבות ומגוונות, יש להכין מרכזונים במגוון תחומים ונושאים. זוהי דרך מצוינת לתיווך החומר ולהטמעתו, אך חשוב לא פחות להיות יצירתיים ומגוונים בעת הכנת המרכזונים.

תובנות אודות הוראה באמצעות מרכזון למידה במסגרת שבוע עבודה מעשית

כתבו: **לינוי לוי וליעד אביטן**, סטודנטיות שנה ב' מתוכנית רג"ב ותוכנית ההכשרה לחינוך המיוחד מובילה אקדמית פדגוגית: **גב' קרן סער**

במסגרת שבוע עבודה מעשית בסמסטר ב', כחלק מלימודי הוראת החינוך המיוחד בשנתון ב', התבקשנו להכין מרכז למידה עבור כיתה ההתנסות שלנו - כיתה ח' עם הפרעות ספציפיות בלמידה. בחירת אופי המרכזון ותכניו נבעו משני שיקולים משמעותיים:

ראשית, ראינו חשיבות לשלב בין הנושא הנלמד בכיתה במקצוע המתמטיקה "משוואות עם נעלם אחד" לבין הנושא "תזונה נכונה", שלימדנו במסגרת שיעורי המדעים. חיבור ושילוב בין שני תחומי הדעת האלה עשוי לתמוך בחיזוק הידע ובהבנתו באופן רלוונטי ומיטבי עבור התלמידים. בנוסף, הבנת החשיבות של תזונה נכונה ובריאה היא הכרחית לבריאותם ולאיכות חייהם של התלמידים בכלל, ושל התלמידים בגיל ההתבגרות בפרט (כיתה ח').

בעקבות שיקולים אלו החלטנו ליצור את מרכזון הלמידה "ח"ח סופר". (בד"כ מקדימים את השם סופר לשם הפרטי "סופר ח"ח", אך את הנעשה אין להשיב). המרכזון 'נולד' מתוך רצון לבסס ולהרחיב את הסתכלות התלמידים בשתי דיסציפלינות, וזאת על ידי למידה עצמאית, חווייתית וחקרנית המשלבת אפשרות בקרה מצידם. שם המרכזון "ח"ח סופר" נבחר משום שכיתה הלימוד הינה "כיתה ח'" והביטוי "ח"ח" פירושו חיזוק חיובי הממחיש את שיטת החינוך שבה אנו דוגלות.

המרכזון כולל שש פעילויות מותאמות ומגוונות המשלבות חומרי למידה והוראה מגוונים, כאשר כולן ממוקדות סביב יסוד מארגן משותף - סביבת הסופרמרקט. במבט ראשוני הסופר הוא מקום שבו צרכנים קונים מוצרי מזון, אולם הוא משלב בתוכו מגוון רחב של תחומים הרלוונטיים לחיי היום-יום, שבין היתר נלמדים בבית הספר (שפה, מתמטיקה ומדעים). בנוסף, לצד הפעילויות הנחננו חטיפי אנרגיה כדי לעודד אכילת מזון בריא כמתן אנרגיה לגוף.

בניית המרכזון והפעלתו חידדו עבורנו את החשיבות ליצירה של סביבת למידה חווייתית, עשירה ומפעילה, שבה התלמידים לוקחים חלק אקטיבי ומעורבים באופן מלא בתהליך הטמעת הידע והבנתו. שמחנו מאוד לראות את סקרנות התלמידים, את שיתוף הפעולה שביניהם ואת המוטיבציה הגבוהה שלהם לאורך כל הפעילויות. כמו כן, אופן העבודה במרכזון אפשר לתלמידים להיות דינמיים, כמו-כן הוא אפשר לתלמידים לבקר ולהעריך את אופן למידתם. מיומנויות אלו משמעותיות והכרחיות לפיתוח לומד עצמאי במאה ה-21.

סטודנטים בצעדים הראשונים בהוראה ...

כתבה: **נועם וינטר**, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי
מובילים אקדמיים פדגוגיים: **ד"ר ורד יפלא-וישקרמן**, **גב' נוה אלוקילי ומר פארס אבו עיאדה**

אני נועם וינטר, סטודנטית שנה א' בהתמחות לשון עברית וספרות בחטיבה העליונה. הקורס היה מעשיר, מלמד מאוד וכלל חוויות שונות ורבות, עם סילבוס מלא, מאורגן ומסודר. בקורס הייתה התעמקות בנושא למידת ג'קסו, שתרמה להבנת הנושא ולמידה כיצד ליישם אותה בשטח כשנהיה מורים.

בנוסף, נערכו בקורס חוויות למידה מגוונות, בין היתר צפייה בסרט, מתוך נקודת מבט על הוראה באמצעות סרט. הסרט כלל מוסר השכל על חשיבות קבלת השונה, ועד כמה חשוב להיות פתוחים בדעותינו, במיוחד בתקופה זו שבה יש צורך באחדות בעם ובלכידות קבוצתית וחברתית.

בקורס למדנו לבנות מערך שיעור חינוך. את מערך השיעור לימדתי את תלמידי כיתות ז' ו-ח' במקיף עומר במהלך שבוע ההתנסות ביחד עם חברי קבוצתי. ההתנסות בהוראה תרמה לתרגול מעשי שאפשר יישום של החומר הנלמד בקורס בצורה מיטבית.

בשבוע ההתנסות העברתי שיעור בנושא "צרכנות נבונה". התלמידים שיתפו פעולה באופן מלא, והייתה אווירה נעימה ומכבדת.

לקראת סיום הקורס חווינו יום סדנאות מגוון בשם "כנס שפות הוראה" שהיו בו אפשרויות בחירה. תחילה בחרתי בסדנת משקפי מציאות מדומה שהייתה חווייתית ונגישה למורים צעירים השואפים להצליח ולהתקדם בצורה מודרנית במהלך עבודתם.

הסדנה השנייה שבחרתי הייתה סדנת "Visual thinking skills" (VTS), שכללה הכוונה כיצד ליצור דיון מרתק בכיתה המבוסס על יצירות אומנות, וזאת במטרה ליצור מיומנויות חשיבה וביקורת, התבוננות ואבחנה.

למדתי מיום הסדנאות טכניקות שונות ליישום בכיתה כשאהיה מורה בעתיד, וזאת בהכוונתה של המרצה שיזמה את היום המעניין והמעשיר הזה ושנתנה לנו כלים מועילים. לסיכום, הקורס "חקר ההתנסות בבית הספר העל יסודי" סיפק עבורי בתור סטודנטית חווית למידה עשירה ומגוונת כמתמחה בהוראה, עם דגש על יישום מעשי של תאוריות חינוכיות בכיתה. יתרונות הקורס כוללים שילוב בין תיאוריה ופרקטיקה, אפשרות לפיתוח מיומנויות הוראה בשטח ותמיכה מקיפה.

לבסוף, הקורס הכין אותי היטב לעולם החינוך. הוא מומלץ במיוחד לסטודנטים להוראה, ורלוונטי מאוד לכאלה המעוניינים לרכוש ניסיון מעשי וביטחון כמורים לעתיד.

כתבה: **נדא אבו סבית**, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי

בשנת ההכשרה הראשונה שלנו השתתפנו בשבוע עבודה מעשית בבית הספר אלמונתבי בכספה. השבוע היה חוויתי ומשמעותי, והוא נתן לנו הזדמנות ייחודית להכיר באופן מעמיק את תחום ההוראה וללמוד על הדינמיקה המתרחשת בכיתה במהלך השבוע. במהלך השבוע למדנו להתאים את שיטות ההוראה לצורכי התלמידים, לשפר את היכולות שלנו בתכנון ובהעברה של פעילויות חינוכיות ולהבין את החשיבות של גיוון והתאמה אישית בהוראה, וזאת במטרה ליצור מעורבות ומוטיבציה בקרב התלמידים.

ביום האחרון של השבוע ביקרנו במרכז המחוננים בחורה. הביקור היה מרתק ומעשיר. השתתפנו בסדנאות שהעמיקו בנו את ההבנה בשיטות ההוראה החדשניות לתלמידים מצטיינים. למדנו כיצד ניתן להשתמש בטכנולוגיה, בפרויקטים קבוצתיים ובפעילויות אינטראקטיביות כדי ליצור סביבת למידה מאתגרת ומעניינת. חוויות אלה העניקו לי את הידע ואת היכולות לצמיחה כמורה. כמו-כן הן תרמו לשיפור דרכי ההוראה שלי והעניקו לי כלים פרקטיים להוביל את הלמידה בכיתה. בהמשך, השתתפתי בכנס שהתקיים במכללה, שם ראיתי בעצמי איך שיטות ההוראה החדשניות יכולות לשפר את חוויית הלמידה של התלמידים. הכנס כלל סדנאות והרצאות שמטרתן לעורר את הרגשת השקיפות ושיתוף הפעולה בין התלמידים. השתתפתי בו חיזקה אצלי את המחויבות לצמיחה אקדמית ואישית, והעניקה לי השראה חדשה להמשך דרכי. לסיכום, שנת ההכשרה הראשונה שלי הייתה לא רק חוויה אקדמית אלא גם חוויה אישית ומקצועית. שבוע ההתנסות בבית הספר ביחד עם כנס שפות ההוראה העניקו לי יכולת ליצירת שינוי חיובי בחיי התלמידים ולהבטיח להם חוויות לימוד.

כתבה: **פראח אבו סעלוק**, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי

הייתה לנו חוויה מעניינת וחיונית מאוד במהלך הביקור במרכז המחוננים בחורה. הכרנו שם שיטות הוראה ייחודיות לתלמידים המחוננים, וראינו מגוון של שיטות הוראה חדשות ומשימות חקר מעולם הילד, זאת בנוסף לכיתת האומנות, לכיתת העולם הווירטואלי ולכיתת המעבדה שבהן ביקרנו. למרות גילם הצעיר של התלמידים הם נהנים מאווירת לימודית מעניינת מאוד. בנוסף לכך קיבלנו בשנה א את ההזדמנות להיכנס לשטח בית הספר ולבחון מקרוב מה שמתרחש בו ואיך הילדים מתמודדים בדרכים מיוחדות עם הסוגיות השונות, לדעתי זאת דרך מצוינת, מכיוון שזה מוסיף לנו חוויות יפות ומעודד אותנו להיות מורים בעלי ערך ומטרה.

ביחס ליום "כנס שפות הוראה", היה כיף מאוד לחוות פעילויות מסוג זה, כמו סדנת "ניהול כיתה" שהייתה מהנה מאוד ומלאה במידע חשוב ושימושי שעתידי לסייע לנו במהלך מסע ההוראה שלנו. כמו-כן בזכות הכנס הצלחנו להעשיר את ארגז הכלים שלנו כמורים. יש לציין כי הסדנה הועברה בצורה מרתקת ולא משעממת. אותו דבר לגבי הסדנה השנייה "למידה מחוץ לכיתה". בסדנה, שהייתה כיפית ומהנה, נטלו בה חלק משתתפים רבים, למרות מזג האוויר החם. היא העניקה לנו נקודת מבט שונה בנוגע לחשיבות הלמידה מחוץ לכיתה עם התלמידים בעתיד. לא נהסס להירשם שוב בעתיד למשהו כזה. מקווה שנמשיך ליהנות מההתנסות גם בהמשך התואר.

מתוך הנעשה בחטיבת הגיל הרך בחינוך הגופני, שנה ד'

כתבה: גב' מורית איתן, ראשת חטיבת הגיל הרך בחינוך הגופני

חטיבת הגיל הרך במסלול החינוך הגופני מקיימת התנסות מעשית בהוראת תנועה לגיל הרך בגנים בבאר שבע ובמועצה האזורית בני שמעון. השנה התמודדו הסטודנטים עם מציאות מורכבת שבמהלכה איבדנו בלחימה את יקירנו מתן דמארי ז"ל, סטודנט החטיבה אשר נפל בקרב בעזה. בנוסף, למדנו להתנהל במצב שבו 25% מהסטודנטים מגויסים למילואים, מי לפרק זמן קצר ומי לשירות מילואים מתמשך.

במציאות המשתנה והמורכבת הזו, המהולה בצער האובדן ובכאב הלחימה, פעלו הסטודנטים מידי שבוע במסירות ובהתמדה, ידע ובהשקעת משאבים תוך יצירת אווירת למידה מיטיבה המשרה רוח למידה בתנועה והמחזקת את החוסן הנפשי והפיזי. הסטודנטים הדגימו מקצועיות מרשימה בהוראת שיעורי התנועה לילדי הגיל הרך.

הם יצרו קשרים יפים עם הצוותים החינוכיים ועם ילדי הגן, ואף הצליחו לשלב חלק של עבודה פרטנית עם ילדים עם צרכים מגוונים המשולבים בגנים.

בסוף השנה התקיימו בגנים פעילויות שיא אשר חתמו את שנת ההתנסות בגאון. הסטודנטים המסורים של החטיבה העבירו את הלך הרוח המכללתי הקובע סטנדרט הוראה גבוה ואיכותי. הם אף זכו לשבחים על עשייתם בכל המסגרות שבהן התנסו.

WELCOME TO REAL- LIFE

by Kholood Abo Sbeet & Aseel Abo Rustom,
Training Program for High School

Pedagogic Advisor: Mrs. Anat Shifroni

Hi, we are second-year English students, and this year is our first year practicing at schools. One of our primary requirements was a project - organizing an "English Day" to celebrate the English language studies. At first, we were taken aback. Prepare an English Day for the entire school? With no time to ponder, we had to jump right in – this is English Day. Our first step was establishing objectives such as;

- enhancing language exposure.
- improve speaking, reading, listening and writing skills.
- introduce and reinforce new vocabulary in context.
- encourage teamwork and collaboration, and motivate students by creating a lively and enjoyable learning environment.

Next came the HOW. Each group prepares lesson plans according to the grades they had and teach. We wrote dialogues and taught songs to present in the English day assembly. For English Day itself, we prepared activities for two hours and a school assembly.

Last but not least, here's a summary from our classmates: at first, we were frustrated and overwhelmed, as this was our first year practicing, and the task seemed monumental. However, once we started, things fell into place. We had to face many challenges such as; when we taught our lessons some, English teachers wanted us to teach different topics. Sometimes, we felt underestimated because we were STUDENTS, not TEACHERS. Some schools didn't want to provide us with the necessary materials, while others were very supportive.

As a result, we ended up with the phrase "Welcome to Real Life" – not everything will be as we imagined. In summary, it was extremely difficult; we cried, couldn't sleep, and missed out on many responsibilities we had. But this experience taught us more than any course could. We learned about the school system and how it operates, which is crucial for understanding our future work environment. We developed teamwork skills, as we had to collaborate closely with each other and with school staff to get things done. We also learned the importance of sharing learning materials—something teachers do all the time to enhance their teaching effectiveness. Moreover, we gained experience in creating learning materials from scratch, a valuable skill that will help us develop engaging and effective lessons in our future careers. These lessons are invaluable tools for our growth as teachers.

3rd Grade pupils in the preparatory lesson.

6th Grade pupils in the English Day activity.

Alice in Wonderland, 5th Grade pupils are performing our short dialogue in the English Day Assembly

Pupils' Posters

על הקורס "חינוך לבריאות וקיימות"

כתבה: **יובל אלאל**, סטודנטית שנה ג', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי
מרצת הקורס: **ד"ר ורד יפלח-וישקרמן**

הקורס "חינוך לבריאות וקיימות" היה מאיר עיניים. הנושאים בקורס פתחו את עיני באשר לצומת הקריטי בין חינוך, בריאות וחיים בני קיימה. אחת התובנות המשמעותיות ביותר שקיבלתי מהקורס היא הקשר המורכב בין בריאות הסביבה לבריאות הציבור. לפני שהתעמקתי בחומר הקורס, הייתה לי הבנה בסיסית כיצד שינויי האקלים משפיעים על כדור הארץ. הקורס סיפק לי מבט מקיף על האופן שבו שינויים סביבתיים אלו משפיעים באופן ישיר ועקיף על בריאות האדם. לדוגמה, למדתי על העלייה במחלות בדרכי הנשימה עקב זיהום אוויר, הנזקים של שימוש במוצרי פלסטיק וכיצד תעשיית האופנה לוקחת חלק לא קטן בזיהום הסביבה.

נוסף על כך, הקורס הדגיש את החשיבות של שילוב קיימות בחינוך. כמחנכים בעתיד, אנו נושאים באחריות לטפח דור שיהיה מודע לנושאים סביבתיים, כאשר אין מדובר רק בלימוד עובדות על שינויי אקלים - אלא זה דורש טיפוח תחושת ניהול ואחריות אתית כלפי הסביבה. תוכנית הלימודים הדגישה גישות פדגוגיות חדשניות, כגון למידה מבוססת פרויקטים ומעורבות קהילתית, שיכולות להפוך את החינוך לקיימות לרלוונטי יותר לחיי התלמידים.

יתרה מכך, הקורס השפיע גם על תפיסתי האישית והמקצועית. ברמה האישית, נעשיתי מצפונית יותר לגבי טביעת הרגל הסביבתית שלי, והתחלתי לאמץ פרקטיקות בנות קיימה יותר בחיי היומיום, כמו למשל להחליף את הכלים החד פעמיים בכלים רב פעמיים. מבחינה מקצועית, אני מרגישה מחויבת יותר לשלב קיימות בהוראה שלי. אני מתכננת לפתח מערכי שיעור שלא רק יתייחסו לנושאים סביבתיים אלא גם יעצמו את התלמידים ויהפכו אותם לתומכים נלהבים בכל מה שקשור בקיימות.

לסיכום, קורס "חינוך לבריאות וקיימות" היווה חוויה מרכזית במסע החינוכי שלי. הקורס צייד אותי בידע, במיומנויות ובהשראה ועודד אותי לתרום באופן משמעותי למאמץ העולמי להילחם בשינויי האקלים ולקדם חיים בני קיימה. כמחנכת, אני מחויבת לטפח תרבות של קיימות בכיתות העתידיות שלי, להעצים את התלמידים להפוך אותם לאזרחים מושכלים ויוזמים מול אתגרים סביבתיים. קורס זה לא רק העשיר את ההבנה האקדמית שלי, אלא גם החדיר בי תחושה עמוקה יותר של מטרה ואחריות ליצירת עתיד בר קיימה.

יוזמה חינוכית

כתבה: **מאי גמליאל**, סטודנטית שנה ד' בחינוך המיוחד,
הנמצאת בשנת הסטאז', משתפת אותנו:

השנה, כמורה בסטאז' בחינוך המיוחד, בחטיבה א' בבית הספר "דה- שליט" ברחובות, יזמתי קורס כחלק מתוכנית "מרחבי הצמיחה" המיועדת לכלל החטיבה. תוכנית זו מאפשרת לכל מורה בבית הספר ליזום קורס אחד, המותאם לצורכי התלמידים שלו.

הקורס האישי שבחרתי להעביר הוא "דינמיקה באמצעות משחקי חברה". בקורס מודגשת החשיבות של יצירת קשרים חברתיים, של פיתוח יצירתיות ושל כוח המחשבה - שבאמצעותם ניתן להגשים כל רעיון עם הנחיה נכונה וגיבוש חברתי, יוזמה ופיתוח כושר הובלה ומנהיגות, וכמובן תקשורת בדינמיקה קבוצתית.

במהלך הקורס, התלמידים נדרשו למשימות שונות, כגון: הצגת משחק אישי אהוב והפעלתו בקבוצה, וכן הקמת יריד משחקים שבו כל קבוצה אקראית יצרה משחק חדש בהתאם להנחיותיי. כל קבוצה תכננה את המשחק לפרטי פרטים - אביזרים, שם, חוקים, מספר משתתפים ותפקידים.

הקורס הוא שנתי, וגם במהלך מלחמת "חברות הברזל", כשהתלמידים נאלצו ללמוד מהבית, וגם בחגים הם המשיכו בהכנות ביוזמתם, וגילו אחריות רבה.

קעת אנו עובדים על הקמת יריד המשחקים עצמו. מעבר להכרת חשיבותם של קשרים חברתיים ויצירתיות, התלמידים חוו חוויה מעצימה, מלמדת ומגבשת של עבודת צוות ויצירה משותפת.

סיורים לימודיים

יעל חיימוביץ

הילדים מיינו את הירקות והפירות לסלסלות שונות דרך מסלול בחצר וחילקו אותם לקבוצות. בנוסף באחד ממוקדי המסלול הילדים היו צריכים לחבר פאזל של ספרות בחשבון. לאחר סיום הפעילות הילדים הכינו יצירות של מר ירק ופרי ויצירה של סלסלת ירקות פירות.

רנה פיינשטיין

בתמונה אפשר לראות שביקשתי מהילדים לאסוף עלים הדומים לצורות המצוירות על הדף. רציתי שהילדים יחשבו מחוץ לקופסה וינסו לראות צורות שונות בטבע, בגלל זה ביקשתי מהם ללכת לחפש עלים בצורות שונות. אח"כ ישבנו והדבקנו אותם ביחד על הדף. ניסיתי לעבוד איתם, בין היתר, גם על מוטוריקה עדינה, כי העלים שהיו יבשים התפרקו במהלך העבודה, מה שהצריך מהם עבודה עדינה יותר. תודה מראש

סתיו מימון ויובל דיין

לקחנו את הילדים לחצר בשביל לאסוף עלים ולעשות איתם עבודה חופשית-להדביק עליהם, להדביק אותם על דף ולגזור. הילדים העדיפו להדביק על העלים פייטים, נוצות וקלקר.

סיורים לימודיים

קורס גיוון והעשרה בהוראה בגיל הרך תשפ"ד 'גן יער - למידה חוץ כיתתית'

כותבות: **סטודנטיות שנה ב'**, תוכנית ההכשרה לגן
מרצה: **גב' גילי הווארד**

'קורס גיוון והעשרה בהוראה בגיל הרך' נועד לאפשר למידה ויישום של נושאים שאינם נכללים בקורסים הסדירים של התואר. אחת המודולות בקורס הייתה 'גן יער - למידה חוץ כיתתית', עם המרצה גילי הווארד.

גישה חינוכית זו, אשר החלה את דרכה בסקנדינביה בשנות החמישים של המאה הקודמת, הלכה והתפתחה, וכיום היא מוכרת במדינות רבות ברחבי העולם. לפי גישה זו, ברחבי העולם קיימים אלפי גני יער שבהם הילדים מבליים את עיקר זמנם בחוץ - במרחב הפתוח. גישה חינוכית זו מגובה במחקרים רבים שנעשו לאורך השנים המראים כיצד השהייה הממושכת במרחב הפתוח מטיבה עם ילדים בגיל הרך. ניתן אף לומר שהיא הכרחית בצורה קריטית להתפתחות מיטבית של הילדים באופנים רבים: התפתחות מוטורית (גסה ועדינה), רגשית, פיזית, נפשית, יצירתית וקוגניטיבית. למעשה המחקרים מראים כי בכל אספקט הקשור בהתפתחות הילד בגיל הרך, לשהייה במרחב הפתוח יש יתרונות רבים עבור כל הילדים.

ספיר ספאיה

הלמידה החוץ כיתתית בגן חורגת מגבולות הכיתה ומתקיימת בחצר הגן ובאזורים הסובבים אותה. למידה חוץ כיתתית מעודדת תהליך של למידה באופן טבעי, באמצעות התנסויות ישירות עם אובייקטים ותופעות. הסביבה החיצונית היא מרכיב חיוני במסע הלמידה, היא מציעה אין סוף הזדמנויות של חקר והתנסות אצל ילדי הגן, משפרת את חווית הלמידה שלהם ומאפשרת המחשה והבנה של מושגים שונים. במהלך הפעילות הילדים התבקשו לאסוף ענפים, עלים ואבנים שהם רואים בחצר הגן. לאחר שאספו הילדים את החומרים הטבעיים הם הדביקו שיער מן החומרים הללו לצורך של אנשים קירחים.

חווייה אישית מביקור באתר החפירות ברהט

כתבה: **זינה מטלקי**, סטודנטית שנה ג', תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי מובילים אקדמיים פדגוגיים: **גב' זינב אלסאנע ומר נעמאן סרסור**

שלום, שמי זינה מטלקי, סטודנטית שנה ג' בהתמחות בערבית ובעברית כשפה שנייה בתוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי. במסגרת חקר ההתנסות, יצאנו אני והסטודנטים האחרים בליווי המדריכים הפדגוגיים זינב אלסאנע ונעמאן סרסור, לביקור באתר החפירות ברהט ביום רביעי, ה-8 במאי 2024. החוויה הייתה מרגשת ומעשירה במיוחד, והעניקה לי הבנה עמוקה יותר על ההיסטוריה והתרבות של האזור.

הסיור החל בטיפוס לגבעת המסגד, שממנה נשקף נוף מדברי מרהיב. לאחר מכן הגענו למקום החפירות, שבו עובדים הארכיאולוגים על גילוי ממצאים חדשים וחשובים. כבר עם כניסתי לאתר, חשתי את עוצמת המקום. התחושה של לעמוד במקום שבו חיו אנשים לפני אלפי שנים הייתה מרשימה ומרגשת.

עריית רהט מתכננת לבנות שכונה חדשה וכבישים חדשים בצד הדרומי של העיר, לכן, רשות העתיקות ביצעה במהירות חפירות באזור שבמהלכם גילתה ממצאים חדשים.

במהלך הביקור נפגשנו עם אנשי הצוות והמנהל של החפירה. הם הסבירו לנו על התגליות והמחקרים המתקיימים במקום, והראו לנו ממצאים מרתקים. כסטודנטית בדואית, לא ידעתי קודם לכן שמתקיימים מחקרים כל כך מקיפים באתרי חפירה כאלו, ושמוצאים בהם ממצאים המלמדים על התרבויות שהתקיימו כאן בעבר. זה היה מרתק לגלות כמה המדינה שלנו מתעניינת בהיסטוריה העשירה של האזור וחוקרת אותה.

אחד הדברים החשובים שלמדתי במהלך החפירה הוא חשיבות הסבלנות והדיוק. כל פריט שנמצא יכול לספר סיפור, ולכן כל חפירה צריכה להתבצע בזירות מרבית כדי לשמור על הממצאים. העבודה בשטח הייתה גם הזדמנות מצוינת ללמוד מאנשי המקצוע - הארכיאולוגים שהובילו את החפירה, שהיו מלאי ידע ונכונות לחלוק אותו.

החפירה הארכאולוגית ברהט הייתה עבורי חוויה לימודית מעשירה במיוחד. היא אפשרה לי להתחבר אל העבר בדרך מוחשית ועמוקה, וללמוד על האנשים שחיו כאן לפני אלפי שנים. המקום הזה, עם כל הממצאים שבו, מהווה עדות חיה להיסטוריה המפוארת והמורכבת של האזור, ואני מרגישה בת מזל שהייתי חלק מהחוויה הזאת.

כמורה לעתיד, למדתי רבות מהחוויה באתר החפירות. אחד הדברים שלקחתי איתי הוא החשיבות לחשוף את התלמידים לתרבויות העבר, על מנת להעשיר את הידע והמודעות שלהם דרך חוויות מעשיות כאלו. בעתיד שאהיה מורה אני מתכוונת להביא את התלמידים שלי לאתרים דומים, כדי להעניק להם את ההזדמנות ללמוד ולהבין את ההיסטוריה המקומית באופן מוחשי ומעשי. זה לא רק מעשיר את הידע שלהם, אלא גם מפתח אצלם מיומנויות חשובות ומעורבות עם המורשת התרבותית.

לבסוף, אני רוצה להודות לד"ר ורד יפלא-וישקרמן, ראש תוכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי, שארגנה את הסיור, וכן למובילים האקדמיים פדגוגיים נעמאן סרסור וזינב אלסאנע להוסיף תארים שליוו אותנו לאורך כל הסיור.

יובל לוי ואופיר כהן

אנו מתנסות בגן "קיסריה". ערכנו פעילות בחצר הגן עם הילדים. בעזרת זכוכית מגדלת חיפשנו נמלים וחקרנו את גופן. הילדים ראו מקרוב את חלקי הגוף של הנמלה. הילדים ראו שרגלי הנמלה מאוד זעירות ודקות כמו שיערה. הילדים היו סקרניים כיצד הנמלה מצליחה להרים פיזורי אוכל גדולים עם רגליים כאלו קטנות.

סבינה רבייב

הפעילות החוץ כיתתי שהעברתי בגן שבו אני נמצאת קשורה לנושא הגינה. הוצאתי קבוצה קטנה של ילדים לגינה, אמרתי להם שיתארו לי מה הם רואים ומה לדעתם אפשר לעשות בגינה. לאחר שהילדים הביעו את הרעיונות שלהם מה אפשר לעשות בגינה, הבאתי איתי כלי גינה ועציץ, ושתלנו אותו בגינה.

הענקת תעודות הוקרה

מטעם המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי למוסדות החינוך שבהם התנסו הסטודנטים המתכשרים להוראה

גם בשנה זו שמחנו להוקיר את פועלם של המורים המכשירים ושל מוסדות החינוך שבהם התנסו הסטודנטים. להלן מבחר תמונות מטקס הענקת תעודות ההוקרה במוסדות החינוך של תוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי בחברה הבדואית, בראשותו של ד"ר ג'מיל אבו עג'אג'

בית ספר א-נור בשגב שלום

המנהל טלאל אבו מעמאר

בית ספר אלמוסתקבל בשגב שלום

המנהל עבדאללה אלג'רג'אוי

בית ספר אבו תלול א'

המנהל כמאל אבו הדובה

בית ספר אבו ואדי בכסיפה

המנהל ד"ר יוסף אלעמור

בית ספר אבו ואדי בכסיפה

המנהל ד"ר יוסף אלעמור

הכרת תודה

בית ספר
בית אלחכמה ברהט
המנהל
סאלם אבו מדירם

בית ספר
אלזהראא בחורה
המנהלת
וואפא אלעטאונה

בית ספר
תל אלמלח בכסיפה
המנהל
מחמוד אל עמור

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר שבע

רח' עזריאל ניצני 6, ת"ד 4301 באר שבע, טלפון: 08-6402886

www.kaye.ac.il